7/1821

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
10/3/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 26/1/2004 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1821-4275/14983 sayılı yazınız.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 29/1/2004 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-316-3/495 sayılı yazı.
c) 6/2/2004 tarihli ve 139 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen, Başbakanlığın ilgi (b) yazısı ile Bakanlığımıza intikal ettirilen Adana Milletvekili Atilla Başoğlu tarafından Sayın Başbakana yöneltilen ve Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan 7/1821-4275 Esas No.lu yazılı soru önergesiyle ilgili cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca bir aylık ek süre verilmesi istenilmiştir.

Söz konusu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EKLER:
Ek-1 Soru önergesi (2 adet- 3 sayfa)

7/1821

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../..../2004

Sayın
Atilla BAŞOĞLU
Adana Milletvekili
T.B.M.M.

Sayın Başbakana yöneltilen ve Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan 7/1821-4275 Esas No.lu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

Birleşmiş Milletler tarafından 1990 yılında başlatılan çalışmalar doğrultusunda "insanlığa karşı suçlar", "soykırım suçları", "savaş suçları" ve tanımı üzerinde halen çalışılmakta olan "saldırı suçları"ndan sorumlu bireylerin yargılanmaları amacıyla bir Uluslararası Ceza Divanı kurulmasının kararlaştırıldığı ve bu çalışmaların sonunda Uluslararası Ceza Divanı Satüsü'nü oluşturan Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin, Roma'da 15 Haziran-17 Temmuz 1998 tarihlerinde düzenlenen diplomatik konferansta kabul edildiği; bu çalışmalarda, o dönemde yaşanan ve büyük insanlık dramlarına yol açan bölgesel çatışmalarda sorumlu olan yönetici ve uygulayıcıların, sorumlu oldukları olaylardan dolayı hesap vermeksizin serbest kalmalarının ve faaliyetlerini sürdürmelerinin dünya kamuoyunda yarattığı infialin de hızlandırıcı bir etkisinin olduğu;

Uluslararası Ceza Divanı Statüsü'nün, altmış ülkenin onay işlemlerini tamamlamalarıyla, 1 Temmuz 2002 tarihinde yürürlüğe girdiği ve bugünkü durum itibarıyla taraf ülke sayısının 92 olduğu;

Yukarıda açıklanan gelişmelerin her aşamasında Ülkemizin etkin bir politika izlediği; söz konusu çalışmalarımızın Divanı kuran Statü'nün kabul edildiği 1998 Roma Konferansına ve Statü'nün kabulünden sonra Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde yapılan Hazırlık Komitesi toplantılarına aktif biçimde katılmak, Statü'nün Ülkemiz çıkarlarına uygun ve aynı zamanda uluslararası adaletin gerçekleştirilmesini ve evrensel, tarafsız, bağımsız ve etkin bir Uluslararası Ceza Divanının kurulmasını sağlayacak yapı kazanmasını teminen muhtelif öneriler sunmak ve bu amaçla her düzeyde diplomatik girişimde bulunmak suretiyle yürütüldüğü; öneri ve girişimlerimizin, ilgili Birleşmiş Milletler ve Roma Konferansı tutanaklarında kayda geçmiş bulunduğu;

Ülkemizin bu çalışmalarda, özellikle terörizm suçunun insanlığa karşı işlenen suçlar arasında yer alması yönünde gayret gösterdiği, ancak bu konuda, dönemin koşulları itibarıyla diğer ülkelerin siyasî mülahazaları nedeniyle yeterli desteğin

7/1821

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../..../2004



sağlanamadığı; bununla birlikte, terörizm ve uyuşturucu madde suçlarının Statü'nün yürürlüğe girişinden yedi yıl sonra 2009 yılında yapılması kararlaştırılan "Gözden Geçirme Konferansı"nın gündemine alınmasının Ülkemizin etkin çabalarıyla kabul edildiği;

Statü'nün oylanmasında Ülkemizin çekimser oy kullandığı ve daha sonra Statü'yü imzalamaktan imtina ettiği; bunun, Statü'ye terörizm suçunun dahil edilmemiş olmasından ve o dönemde yapılan terörle mücadeleden ve içerisinde bulunduğumuz bölgesel koşullardan kaynaklandığı;

Statü'nün en temel özelliklerinden birinin "tamamlayıcılık" ilkesi olduğu; başka bir ifadeyle, Uluslararası Ceza Divanı'nın, görev alanına giren suçları işleyenlerin öncelikle kendi ulusal yargı sistemi tarafından yargılanmalarını beklemek durumunda olduğu; bu husus dikkate alındığında, Statü'ye taraf olunmadan önce kapsamında yer alan suçların ulusal mevzuatımıza dahil edilmesinin büyük önem taşıdığı;

Ülkemizin Statü'yü imzalamamış olmakla birlikte, Statü'ye taraf olma ihtimalini halen değerlendirdiği; bu bağlamda, Ülkemizin ilgili makamları tarafından sürdürülen çalışmaların bir boyutunu Statü'ye taraf olma ve ilgili uluslararası forumlardaki çalışmalara katılma, diğer boyutunu ise ulusal mevzuatta gerekli düzenlemeleri yapmanın oluşturduğu; halen, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonunda Alt Komisyon tarafından incelenmekte olan yeni Türk Ceza Kanunu Tasarısında "insanlığa karşı suçlar" ve "soykırım" suçlarının düzenlendiği; böylelikle Statü'nün ulusal mevzuatımıza uyarlanması çalışmalarında önemli bir aşamaya gelindiği; ayrıca, "savaş suçlarının" da düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapıldığı; bu çalışmalarla, Ülkemizin, Statü'de yer alan ve çağdaş uluslararası hukukun bir parçası hâline gelen suçları henüz Statü'ye taraf olmadan kendi mevzuatına aktarmış olacağı;

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, Ülkemizin Uluslararası Ceza Divanı'yla ilgili çalışmalarda sessiz kalmış olması gibi bir durumun söz konusu olmadığı; konunun ilk safhalarından itibaren yakından ve aktif olarak izlendiği; halihazırda da hukukî alt yapının oluşturulması suretiyle çalışmalara devam edildiği;

Ulusal düzeyde sürdürülen bu çalışmaların yanı sıra Ülkemizin Uluslararası Ceza Divanı'nın çalışmalarını da yakından izlediği; bu amaçla Aralık 2003 itibarıyla dahil olduğu bir uluslararası platform olan "Uluslararası Ceza Divanı Dostları" grubu vasıtasıyla taraf ülkelerin konuya ilişkin çalışmalarını bilfiil takip ettiği; ayrıca, Uluslararası Ceza Divanı ilkelerini savunmak üzere kurulan "Uluslararası Ceza Divanı İçin Sivil Toplum Kuruluşları Koalisyonu"yla da temaslarda bulunulduğu;

7/1821

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

ANKARA
.../...../2004



Statü'ye taraf olmanın Avrupa Birliği'nin siyasî kriterlerinden birini teşkil etmemekle birlikte, Avrupa Birliği müktesebatının bir parçası olması nedeniyle, Ülkemizin Avrupa Birliği üyelik müzakerelerine başlamasının ardından belirli bir aşamada Statü'ye taraf olması gerekeceği gerçeği de dikkate alınarak, Ülkemizin ulusal ve uluslararası düzeyde Uluslararası Ceza Divanı'na ilişkin etkin bir politika izlediği;

Hukukun üstünlüğüne inanan, uluslararası hukuka saygılı olan, bu konudaki tüm çalışmalara aktif bir şekilde katılan, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşların üyesi bulunan ve ayrıca uluslararası ceza mahkemelerinin önemli örneklerinden biri olan Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde de en üst düzeyde bir yargıçla temsil edilen Ülkemizin, uluslararası hukukun ve adaletin geliştirilmesi konusundaki çalışmalarını gereken duyarlılıkla sürdürdüğü;

Dışişleri Bakanlığının 2/3/2004 tarihli ve 026.21/2004/SPGY/67890 sayılı yazısından anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz olunur.

Cemil ÇİÇEK
Bakan